

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MPVO

Primair Onderwijs

■■■■■
■■■■■
Persoonsgegevens

Datum

15 augustus 2023

Referentie

40405125

Bijlagen

Beantwoording so
Kamerbrief juni 2023

so particulier en thuisonderwijs

Aanleiding

Op 19 juni heeft uw ambtsvoorganger een brief naar de Kamer gestuurd over aanscherpingen voor het particulier onderwijs en het thuisonderwijs. Voor deze onderwijssoorten bestaan beperkte respectievelijk geen wettelijke waarborgen. In de brief wordt aangekondigd dat we wetgeving willen uitwerken om nadere eisen te stellen en daarmee de kwaliteit te borgen. In de deep dive over sociale veiligheid hebben we hier met u over gesproken. Op 5 juli jl. zijn schriftelijke vragen binnengekomen naar aanleiding van deze brief. De beantwoording treft u hierbij aan.

Geadviseerd besluit

Ondertekening van bijgevoegde brief met de beantwoording.

Kernpunten

Er zijn veel vragen gesteld. De vragen zijn afkomstig van VVD, D66, CDA, SP, PvdA, GL, CU en SGP.

Terugkerende onderwerpen voor het particulier onderwijs zijn:

- mogelijke waarborgen voor socialisatie bij b3-scholen;
- de omvang en de groei van het aantal b3-scholen;
- mogelijke waarborgen voor de burgerschapsopdracht bij b4-scholen;
- de verhouding tussen particulier onderwijs en het reguliere onderwijs.

Terugkerende onderwerpen voor thuisonderwijs zijn:

- beeld van de groep leerlingen met een vrijstelling en van de stijging van het aantal vrijstellingen
- onderbouwing voor de noodzaak om in te grijpen
- vorm van het toezicht op thuisonderwijs
- de balans tussen ingrijpen en de eerbiediging van het gezinsleven
- betrokkenheid van de belanghebbenden bij verdere uitwerking

In de beantwoording geeft u onder andere aan:

- De precieze inhoud van de maatregelen is onderwerp van verdere uitwerking. Voor de voorgenomen verplichting omtrent socialisatie bij b3-scholen wordt gedacht aan het vereiste dat de school daar op een of andere manier zorg voor draagt of aan een minimale omvang van de school. Voor de voorgenomen verplichting omtrent burgerschapsonderwijs op b4-scholen wordt gedacht aan een internationale variant, die beter aansluit op het specifieke karakter van deze scholen.
- Voor de onderbouwing van de noodzaak voor wetgeving op het gebied van thuisonderwijs is aangegeven dat er op dit moment geen zicht is op de

kinderen met een vrijstelling vanwege richtingsbezwaren. Om het recht van elk kind op onderwijs te kunnen verwezenlijken, moeten we de verplichting om onderwijs te geven wettelijk vastleggen, waarborgen stellen over het thuisonderwijs en toezicht houden op de kwaliteit van dat onderwijs.

- Dat bij de uitwerking van het wetsvoorstel thuisonderwijs nog keuzes gemaakt moeten worden, die ook nog vragen om nader onderzoek. Onderdeel daarvan is ook nader onderzoek onder de doelgroep. Over dat onderzoek vindt ook overleg plaats met Ingrado.

Toelichting

Kamerbrief juni 2023

In deze brief heeft uw ambtsvoorganger aangegeven dat voor elke onderwijssoort in Nederland een gemeenschappelijke kern van eisen zou moeten gelden. Deze eisen zijn voor elke leerling van belang, ongeacht of deze naar een bekostigde of niet-bekostigde school gaat, of thuisonderwijs volgt. Tot die kern van eisen behoren onder andere dat leerlingen worden voorbereid op vervolgonderwijs, dat het onderwijs niet strijdig is met de burgerschapsopdracht en, voor particulier onderwijs, dat leerlingen leren omgaan met anderen (socialisatie).

In de brief wordt vervolgens geschetst wat dit betekent voor thuisonderwijs en het particulier onderwijs. Voor thuisonderwijs wordt aangekondigd dat er een wetsvoorstel in voorbereiding is dat in het eerste kwartaal van 2024 naar de Kamer wordt gestuurd. Bij dat voorstel richten we ons op wetgeving waarin wordt vastgelegd dat leerlingen met een vrijstelling vanwege richtingsbezwaren thuisonderwijs krijgen en dat door middel van toetsing ook wordt gehouden op hun ontwikkeling op de kerndoelen/basisvaardigheden. Het nieuwe voorstel wordt gemaakt op basis van het wetsvoorstel dat hiervoor was geschreven in 2020. Bij de aanpassing wordt gebruik gemaakt van de adviezen die daarover gegeven zijn, van o.a. de Onderwijsraad en de Inspectie van het Onderwijs. Zie voor meer informatie de bijgevoegde Kamerbrief.

Particulier onderwijs

Particulier onderwijs is een volwaardig onderdeel van ons onderwijsstelsel naast het bekostigd onderwijs. Ook op particuliere scholen kan aan de leerplicht worden voldaan.

Binnen het particulier onderwijs bestaan er verschillende categorieën: de zogenoemde b2-, b3- en b4-scholen (genoemd naar de onderdelen van het betreffende artikel in de Leerplichtwet 1969). Er bestaan drie soorten particuliere scholen:

- b2-scholen: Nederlandse particuliere scholen met een examenbevoegdheid
- b3-scholen: Nederlandse particuliere scholen zonder examenbevoegdheid
- b4-scholen: Internationale particuliere scholen in het funderend onderwijs

Voor b3-scholen is in de verzonden Kamerbrief voorgesteld om eisen te stellen op het gebied van socialisatie. Het aantal (zeer) kleine b3-scholen groeit. In

sommige gevallen hebben deze scholen maar een paar leerlingen. Socialisatie is daarom niet altijd een gegeven op b3-scholen. Om te garanderen dat interactie plaatsvindt met andere leerlingen, willen we nadere eisen stellen, bijvoorbeeld een minimumaantal leerlingen.

Voor b4-scholen is in de verzonden Kamerbrief voorgesteld om de burgerschapsopdracht van toepassing te verklaren. Op dit moment geldt die opdracht al voor reguliere scholen en b2- en b3-scholen, maar nog niet voor b4-scholen. Er liggen twee moties die hierom verzoeken, beide ingediend door het CDA en de VVD. De burgerschapsopdracht voor reguliere scholen sluit aan bij de waarden uit de Nederlandse grondwet. In die vorm zou de burgerschapsopdracht een inperking vormen op het internationale karakter van b4-scholen. Daarom wordt gezocht naar een internationale variant op de burgerschapsopdracht.

Thuisonderwijs

Als voor een kind een beroep wordt gedaan op een vrijstelling van de leerplicht vanwege richtingsbezwaren, rust er geen verdere verplichting op de ouders, maar in veel gevallen wordt wel thuisonderwijs geboden. Ouders kunnen beroep doen op een vrijstelling vanwege richtingsbezwaren, indien zij overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van alle scholen binnen een redelijke afstand van hun huis. Het onderwijs aan leerlingen die zijn vrijgesteld van de leerplicht is niet wettelijk gereguleerd; er bestaan geen verplichtingen of waarborgen voor het aanbod van vervangend thuisonderwijs bij een vrijstelling van de leerplicht. Er is nog een tweetal gronden op basis waarvan een vrijstelling kan worden verstrekt, namelijk aan kinderen die vanwege lichamelijke of psychische klachten niet naar een school kunnen of aan leerlingen die in Nederland wonen, maar in het buitenland naar school gaan. Het wetsvoorstel waarborgen thuisonderwijs ziet alleen op de groep kinderen waarvan hun ouders zijn vrijgesteld van de leerplicht op grond van richtingsbezwaren.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Geen